सेनापतित्वं सम्प्राप्य भारद्वाजो महारथः । मध्ये सर्व्वस्य सैन्यस्य पुत्त्रं ते वाक्यमब्रवीत् । ४३५
यत् कौरवाणामृषभादापगेयादनन्तरं । सैनापत्येन मां राजन्नद्य सत्कृतवानसि ।
सदृशं कर्म्मणस्तस्य फलमाप्नुहि भारत । करोमि कामं कन्तेऽद्य प्रवृणीष्व यथेच्छसि ।
ततो दुर्य्योधनो राजा कर्णदुःशासनादिभिः । तमथोवाच दुर्द्धर्षमाचार्य्यं जयतां वरं ।
ददासि चेद्वरं मह्यं जीवग्राहं युधिष्ठिरं । गृहीत्वा रथिनां श्रेष्ठं मत्समीपमिहानय ।
ततः कुरूणामाचार्य्यः श्रुत्वा पुत्त्रस्य ते वचः । सेनां प्रहर्षयन् सर्व्वामिदं वचनमब्रवीत् । ४४०
धन्यः कुन्तीसुतो राजा यस्य ग्रहणमिच्छसि । न बधार्थं सुदुर्द्धर्षं वरमन्यं प्रयाचसे ।
किमर्थञ्च नरव्याघ्र न बधं तस्य काङ्क्षसि । नाशंससि क्रियामेतां मन्त्री दुर्य्योधन ध्रुवं ।
आहोस्विद्धर्म्मराजस्य द्वेष्टा तस्य न विद्यते । यदिच्छसि त्वं जीवन्तं कुलं रक्षसि चात्मनः ।
अथ वा भरतश्रेष्ठ निर्ज्जित्य युधि पाण्डवान् । राज्यं सम्प्रति दत्त्वा च सौभ्रात्रं कर्तुमिच्छसि ।
धन्यः कुन्तीसुतो राजा सुजातश्चास्य धीमतः । अजातशत्रुता तस्य सत्यं यत् स्पृह्यते भवान् । ४४१
द्रोणेन त्वेवमुक्तस्य तव पुत्त्रस्य भारत । सहसा निःसृतो भावो योऽस्य नित्यं हृदि स्थितः ।
नाकारो गूहितुं शक्यो बृहस्पतिसमैरपि । तस्मात्तव सुतो राजन् प्रहृष्टो वाक्यमब्रवीत् ।
बधे कुन्तीसुतस्याजौ नाचार्य्य विजयो मम । हते युधिष्ठिरे पार्थो हन्यात् सर्व्वान् हि नो ध्रुवं ।
न च शक्या रणे सर्व्वे निहन्तुममरैरपि । य एव तेषां शेषः स्यात् स एवास्मान्नशेषयेत् ।
सत्यप्रतिज्ञे त्वानीते पुनर्द्यूतेन निर्ज्जिते । पुनर्यास्यन्त्यरण्याय पाण्डवास्तमनुव्रताः । ४४०
सोऽयं मम जयो व्यक्तं दीर्घकालं भविष्यति । अतो न बधमिच्छामि धर्म्मराजस्य कर्हिचित् ।
तस्य जिह्ममभिप्रायं ज्ञात्वा द्रोणोऽर्थतत्त्ववित् । तं वरं सान्तरं तस्मै ददौ सञ्चिन्त्य बुद्धिमान् ।
॥ द्रोण उवाच ॥ न चेद्युधिष्ठिरं वीरः पालयत्यर्ज्जुनो युधि । मन्यस्व पाण्डवश्रेष्ठमानीतं वशमात्मनः ।
न हि शक्यो रणे पार्थः सेन्द्रैर्देवासुरैरपि । प्रत्युद्यातुमतस्तात नैतदामर्षयाम्यहं ।
असंशयं स शिष्यो मे मत्पूर्व्वश्चास्त्रकर्म्मणि । तरुणः सुकृतैर्य्युक्त एकायनगतश्च ह । ४४५
अस्त्राणीन्द्राच्च रुद्राच्च भूयः स समवाप्तवान् । अमर्षितश्च ते राजन् ततो नामर्षयाम्यहं ।
स चापक्रमतां युद्धात् येनोपायेन शक्यते । अपनीते ततः पार्थे धर्म्मराजो जितस्त्वया ।
ग्रहणे हि जयस्तस्य न बधे पुरुषर्षभ । एतेन चाप्युपायेन ग्रहणं समुपैष्यति ।
अहं गृहीत्वा राजानं सत्यधर्म्मपरायणं । आनयिष्यामि ते राजन् वशमद्य न संशयः ।
यदि स्थास्यति सङ्ग्रामे मुहूर्त्तमपि मेऽग्रतः । अपनीते नरव्याघ्रे कुन्तीपुत्त्रे धनञ्जये । ४६०
फाल्गुनस्य समक्षन्तु न हि शक्यो युधिष्ठिरः । ग्रहीतुं समरे राजन् सेन्द्रैरपि सुरासुरैः ।
॥ सञ्जय उवाच ॥ सान्तरं तु प्रतिज्ञाते राज्ञा द्रोणेन निग्रहे । गृहीतं तममन्यन्त तव पुत्त्राः सुबालिशाः ।
पाण्डवेषु च सापेक्षं द्रोणं जानाति ते सुतः । ततः प्रतिज्ञास्थैर्य्यार्थं स मन्त्रो बहुलीकृतः ।